

3	пола	износе	0,0789	m
4	"	"	0,1052	"
5	поли	"	0,1315	"
6	"	"	0,1578	"
7	"	"	0,1841	"
8	"	"	0,2104	"
9	"	"	0,2367	"
10	"	"	0,2630	"
11	"	"	0,2893	"
12	поли	износе	0,3156	m

Vražalić Ešrep, geom.

Računanje površina parcela — konstruktivnim putem, u nedostatku instrumenata.

Svaki terenski rad krunisan je planom i površinom kao posljednjom fazom kancelariskog rada. Tehnička podloga i vjerna slika zemljišta predstavljena je planom, a površina igra ulogu glavnog faktora fiskalnih potreba države. Sva zaduženja — hipoteke, kupo-prodaje, zalozi zavise od površine i kakvoće — odnosno — klasa, površina i lokalne prilike povećavaju njegovu važnost.

Od najzaostaliјeg, pa do najobrazovanijeg čovjeka, površina zemljišta je taj presudni faktor, koji igra glavnu ulogu u ekonomskom razvitku. Na svakom koraku se čuje: „kolika je površina i koja je klasa?“ — dok će se rijetko neko naći da pita — kakav je plan. — Istina površina se većinom dobiva sa plana, te prema tome, ako je plan dobar površina je dobra — to bar proizlazi tako -- ali ima slučajeva gdje je snimanje vršeno dobro — plan isto tako izrađen dobro sa svim tehničkim i naučnim uvjetima, a površina kao kruna uspjeha ne odgovara faktičnom stanju. Ili je greška bila u zamjeni parcele ili računanju u glavnom prigovor se u većini slučajeva čuje na površinu, a ne na plan ili neki drugi rad. Dakle, sva pažnja rada geometra mora biti posvećena konačnoј površini pored predhodnog dobrog snimanja — računanja i kartiranja.

Primjena metode savjesnog snimanja i kartiranja je pove-

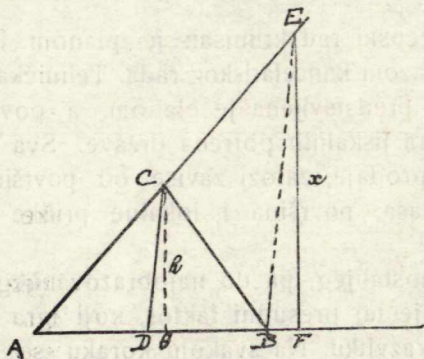
čavanje tačnosti površine. Koja će se metoda snimanja i kartiranja upotrijebiti, zavisi od raznih slučajeva. Ali znamo to, da se mora paralelno metodi snimanja i kartiranja upotrijebiti i metoda sa zadovoljavajućom tačnosti oko sračunavanja površine.

Razni slučajevi oko sračunavanja površina različiti su, te prema tome primjena metode sračunavanja je u vezi s metodom snimanja i tehničkih mogućnosti t.j. šta ima pri ruci dot. tehničar. Dešava se više puta u praksi, a naročito u civilnom — samostalnom radu, da se odredi površina dot. parcele brzo, a da s tim zadovolji potrebu tačnosti u nedostatku instrumenata za određivanje površina.

Jedna od takvih metoda je svođenje nepravilne parcele na geometriske figure iz kojih se može lako sračunati površina ili svođenjem površine dot. parcele na dužinu.

Navešćemo primjere za primjenu grafičke metode putem transformacije, a da se ipak zadovolji tačnost ako se pažljivo radi. Potrebno je da ima geometar razmjernik, trougao i šestar.

1) Slučaj gdje je parcela u obliku trougla.

1 slika

Površina ove parcele može se sračunati po formuli $\frac{a \cdot h}{2}$, kada uzmemo nepoznate vrijednosti (a, h) sa plana — ili pak da putem konstrukcije svedemo površinu dot. parcele na dužinu.

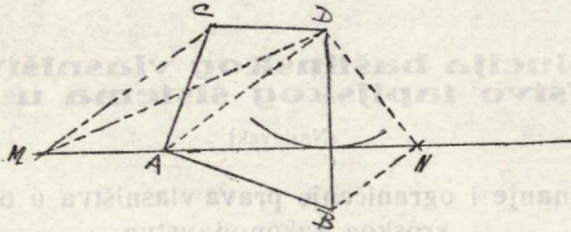
Od tačke A do D uzmemo dvije jedinice razmjere plana i spojimo sa C. Paralelno $\overline{DC}$ iz B na produženju strane $\overline{AC}$ vučemo i u sjecištu tačke E podignemo normalu na $\overline{AB}$ odnosno njeno produženje. Dobivena normala $\overline{EF}$ predstavljaće traženu površinu trougla.

Iz proporcije imamo:

$$EF : AB = CG : AD; x : a = h : 2, x = \frac{ah}{2}$$

$EF = x, AB = a, CG = h, AD = 2, x = P$ što se i htjelo dokazati.

2) Parcela u obliku četverougaonika.

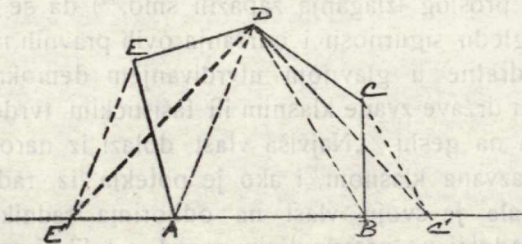
2 slika

Površina parcele u obliku četverougaonika vrši sa pretvaranjem odnosno diobom u dva trougla.

Iz tačke D uzmemo dvije jedinice razmjere plana i povučemo luk. Iz tačke A povučemo tangentu — dirku na dobiveni luk. Paralelno dijagonali AD povučemo kroz tačke C i B i u presjeku sa tangentom dobivamo tačke M i N. Površina dot. četverougaonika biće izražena dužinom MN odnosno ΔMDN .

Površina trougla biće: $\frac{MN \cdot h}{2}$, a pošto je $h=2$ to je i površina ravna dužini MN.

Prilikom konstrukcije treba napomenuti, da se površina trougla ne mijenja kada zadržaje visinu i osnovicu.

3 slika

3. Parcela u obliku mnogougaonika.

U našem primjeru imamo petougaoNIK, kojega pretvaramo u trougla. Produžimo stranu $\overline{AB}$. Paralelno dijagonali DB i AD povučemo kroz tačku C i E i dobivamo u presjeku tačke C', E'.

ΔE'DC' predstavljaće površinu petougona. Na isti način analogno slici 1 možemo dobiti površinu predstavljenu dužinom.

Na isti način svaku parcelu u obliku mnogougona možemo pretvoriti putem konstrukcije u trougao, a ovaj u duž.

Evolucija baštinskog vlasništva i ustrojstvo tapijskog sistema u Srbiji.

(Nastavak)

B. Priznanje i ograničenje prava vlasništva u ogledalu srpskog zakonodavstva.

2. Pravo vlasništvo po Srpskom Građanskom Zakoniku od 1844 godine.

Zakonodavstvo je tvorevina života, sa njim se razvija i napreduje. U svima vremenima ono je otisak svoga doba. I u svakoj društvenoj zajednici, koja je toliko uređena, da se može nazvati državom, morao se, radi održavanja reda i bezbjednosti kod pojedinih članova te zajednice, zavesti izvjestan pravni poredak, koji sadrži izvjesna pravila i propise, koji uređuju i određuju spoljne odnose ljudi među sobom i prema državi kao rezultatu tako stvarane zajednice. Da bi se pak takav poredak mogao održati, da bi njegove pravne norme, kao bitni uslov organizovane zaštite mirnih i pravičnih društvenih odnosa, bile sigurne, potrebna je organizovana zaštita jedne sile, koja je jedino mogućna i pravilna u državnoj zaštiti.

Tokom prošlog izlaganja zapazili smo,⁹⁹⁾ da se poslijeratna država u pogledu sigurnosti i održanja ovih pravnih normi, razlikuje od predratne u glavnom utvrđivanjem demokratske ideje. Sve države, i države zvane klasnim ili fašističkim, tvrde, da njihov režim počiva na geslu: „Najviša vlast dolazi iz naroda“. Ruska autokratija nazvana klasnom, i ako je potekla iz radničkog pokreta zasnovala je svoju vlast na odborima radnika i seljaka, pošto sami radnici ne predstavljaju narod u tolikoj mjeri. Mussolini i Hitler o sebi tvrde, da oni stvarno predstavljaju volju naroda, a da je ta volja pređašnjim režimima i političkim strankama bila zamračena i potlačena. Danas niko ne zna gdje će se okon-

⁹⁹⁾ Geometarski Glasnik sv. 5/1936 str. 441 (Uticaj velikog Svjetskog Rata na razvoj društva...).